

DR KAMIL DĄBROWSKI
Uniwersytet Szczeciński
ORCID: 0000-0003-1714-6260

FINANSE PUBLICZNE GMIN – ZAŁOŻENIA KONSTYTUCYJNE A PRAKTYKA USTROJOWA

STRESZCZENIE

Celem niniejszej pracy jest analiza danych zawartych w rządowych informacjach o wykonaniu budżetu jednostek samorządu terytorialnego z lat 2014–2023 z perspektywy konstytucyjnych dyrektyw ich finansowania. Prowadzone w tym zakresie rozważania stanowią przy tym próbę odpowiedzi na pytanie czy konstytucyjne założenia finansowania samorządu gminnego są realizowane w praktyce ustrojowej. Mając na względzie postawiony cel pracy, składa się ona z dwóch części. Pierwsza z nich opisuje podstawowe zasady finansowania samorządów w świetle Konstytucji. Natomiast druga stanowi komentarz do zebranych danych z perspektywy scharakteryzowanych wcześniej zasad konstytucyjnych.

Słowa kluczowe: finansowanie gmin, samodzielność finansowa.

1

Zasady finansowania zadań jednostek samorządu terytorialnego stanowią ważny element koncepcji finansów publicznych w każdej demokracji. Konstytucyjne określenie źródeł ich majątku czy zasad udziału w dochodach publicznych pozostaje bowiem szczególną gwarancją zachowania ich niezależności. Nie dziwi zatem, iż również obowiązująca Konstytucja ustanawia szereg dyrektyw kształtujących zasady finansowania działalności jednostek samorządu terytorialnego. Szersza refleksja nad nimi skłania jednak do zastanowienia się nad ich skutecznością, zwłaszcza w trakcie trwającego kryzysu finansów publicznych.

Konsekwentnie celem niniejszej pracy jest ustalenie czy konstytucyjne założenia zasad finansowania gmin są rzeczywiście realizowane i czy ewentualne odstępstwa od nich nie tworzą istotnego zagrożenia dla zachowania ich samodzielności. Realizując tak zarysowany cel, fundamentem dla prowa-

dzonych rozważań pozostanie próba zdefiniowania konstytucyjnych dyrektyw finansowania samorządu terytorialnego. Założyć bowiem należy, iż pozostają one aktualne również dla jednostek samorządu gminnego. Kolejno zaś analizie poddane zostaną zbiorcze informacje o wykonaniu budżetu jednostek samorządu gminnego w latach 2014–2023. Ich ocena z perspektywy odczytanych wcześniej dyrektyw pozwoli natomiast na scharakteryzowanie niepokojących w tym zakresie tendencji.

2

Podstawowym źródłem konstytucyjnych dyrektyw kształtujących zasady finansowania jednostek samorządu terytorialnego, w tym samorządu gminnego, jest art. 167 Konstytucji. Pozostając rozwinięciem konstytucyjnej zasady decentralizacji władzy publicznej, stanowi on zarazem potwierdzenie jej aktualności na poziomie finansów publicznych¹. I choć jak zauważa się w literaturze, skoro niemożliwym jest przypisanie jednostkom samorządu odpowiedzialności za wykonanie określonych zadań bez zabezpieczenia im odpowiednich środków umożliwiających ich finansowanie, to już sam art. 16 ust. 2 Konstytucji zawiera istotną gwarancję ich należytego finansowania², jednak dopiero z perspektywy jej art. 167 możliwym wydaje się sformułowanie kilku bardziej szczegółowych dyrektyw gwarancyjnych.

Pierwszą z nich jest dyrektywa ochrony samorządowej samodzielności, która zakłada konieczność zapewnienia im pewnej sfery swobody zarówno na płaszczyźnie dochodowej, jak i wydatkowej³. O ile przy tym swobodę wydatkową – relatywnie jednolicie – utożsamia się z istnieniem pewnego zakresu autonomii w kształtowaniu wydatków danej jednostki samorządu w zakresie powierzonych jej zadań⁴, o tyle swoboda dochodowa bywa różnie definiowana. W ujęciu wąskim – nawiązując do art. 9 ust. 3 EKSL oraz art. 168 Konstytucji – identyfikuje się ją z obowiązkiem zapewnienia samorządom sfery władztwa daninowego w zakresie wysokości podatków i opłat lokalnych⁵. Na-

¹ Zob. E. Kornberger-Sokołowska, *Finanse publiczne w Konstytucji*, „Państwo i Prawo” 2022, nr 10, s. 312.

² Zob. W. Miemiec, *Finanse samorządu terytorialnego w nowej Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej*, „Finanse Komunalne” 1997, nr 5, s. 7.

³ Zob. T. Urszynek, *Samodzielność finansowa jednostek samorządu terytorialnego. Polska na tle wybranych krajów Unii Europejskiej*, „Finanse Komunalne” 2015, nr. 15, s. 6.

⁴ Zob. M. Pijewski, *Zapewnienie jednostkom samorządu terytorialnego dochodów pozwalających na realizację przypisanych im zadań publicznych w świetle orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego*, „Samorząd Terytorialny” 2018, nr 4, s. 38.

⁵ Zob. Z. Ofiarski, *Standard z art. 9 ust. 3 Europejskiej Karty Samorządu Lokalnego jako wzorzec kontroli na przykładzie wybranych orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego*, [w:] *Europejska Karta*

tomiast w ujęciu szerokim zrównuje się ją z potrzebą wyposażenia samorządów w taką grupę kompetencji, która umożliwić ma kształtowanie własnego poziomu ich dochodów poprzez ustanawianie ich źródeł (takich jak podatki i opłaty lokalne) oraz odpowiednich ulg, zwolnień czy umorzeń. Samodzielność dochodowa jest zatem wówczas rozumiana jako zobowiązanie do udostępnienia samorządom instrumentów prowadzenia własnej polityki dochodowej, która umożliwić ma rozwój idei konkurencji podatkowej między jej poszczególnymi jednostkami⁶. Podkreślić jednak należy, iż – choćby szeroko definiowana – samodzielność dochodowa nie jest wartością absolutną, dlatego nie powinna być utożsamiana ani z pełną niezależnością decyzyjną i finansową od władz centralnych⁷, ani też z pełnym samofinansowaniem jednostek samorządu⁸. Tym samym wydaje się ona przede wszystkim ogólną dyrektywą wyznaczającą kierunek kształtowania norm systemu w taki sposób, by jednostki samorządu terytorialnego mogły – choć w pewnym zakresie – modelować swoje dochody zależnie od potrzeb identyfikowanych w danej wspólnotcie.

Drugą z omawianych dyrektyw pozostaje zasada zapewnienia jednostkom odpowiedniego udziału w dochodach publicznych. Opisywana niekiedy również mianem „zasady adekwatności”, stanowi zakaz nakładania na wspólnoty samorządowe zadań niemożliwych do realizacji przy danym poziomie dochodów, a zarazem ogólne zobowiązanie władzy ustawodawczej i wykonawczej do takiego ukształtowania poziomu ich dochodów, by możliwym było efektywne wykonywanie powierzonych im zadań⁹. W tym ostatnim ujęciu jest ona zatem bardziej normą programową niż egzekwowalnym zobowiązaniem Skarbu Państwa. I choć w związku z tym pozostawia ustawodawcy szeroki zakres swobody legislacyjnej¹⁰, to jednak swobody tej nie można utożsamiać z dowolnością. Zasada adekwatności obliuguje bowiem, by wzrostowi zadań publicznych przypisywanych danej jednostce każdorazowo towarzyszyło wskazanie źródeł ich finansowania na poziomie umożliwiającym ich efektywne wykonanie¹¹. Nie jest to

Samorządu Lokalnego a prawo samorządu terytorialnego, red. M. Ofiarska, Szczecin 2015, s. 384–385.

⁶ Zob. T. Uryszek, op. cit., s. 6

⁷ Zob. M. Pijewski, op. cit., s. 37.

⁸ Zob. J. Zawora, *Samodzielność finansowa gmin w świetle uwarunkowań prawnych i samorządowych wydatków inwestycyjnych*, „Finanse Komunalne” 2014, nr 10, s. 24.

⁹ M. Stec, A. Krzywoń, *Zasada adekwatności finansowania samorządu terytorialnego w świetle orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego*, [w:] *Samorząd – finanse – nadzór i kontrola*, red. R.P. Krawczyk, M. Stec, Warszawa 2013, s. 72.

¹⁰ Zob. orzeczenie TK 04.10.1995 K 8/95, OTK 1995/2/8.

¹¹ Zob. J. Zaleśny, *Samodzielność finansowa gminy – założenia i rezultaty*, „Przegląd Prawa Konstytucyjnego” 2015, nr 5, s. 34–37.

wprowadzie nakaz, by każdej zmianie zakresu zadań i kompetencji samorządu towarzyszyła także zmiana w podziale dochodów publicznych¹², jednak nawet w takiej sytuacji koniecznym byłoby – co najmniej – wykazanie możliwości efektywnego sfinansowania tych zmian z dotychczasowych źródeł dochodu samorządu¹³.

Na tym tle warto również zauważyć, iż zasada adekwatności – będąc dyrektywą podziału dochodów publicznych między budżet centralny oraz budżety jednostek samorządu terytorialnego – wzajemnie wiąże oba plany finansowe. Jak zauważa bowiem Trybunał Konstytucyjny, zasada adekwatności nie pozwala na kształtowanie dochodów samorządów w oderwaniu od ogólnego poziomu finansów publicznych¹⁴. I choć wypowiedź Trybunału miała mieć w kontekście zawisłego sporu charakter limitujący, to jednak słusznym wydaje się szersze jej rozumienie, a w konsekwencji przyjęcie, iż wzrostowi dochodów publicznych powinien towarzyszyć również stosowny wzrost dochodów samorządów.

Trzecią z odczytywanych dyrektyw jest zasada prymatu dochodów własnych. Zakłada się bowiem, iż wyrażona w art. 167 ust. 2 Konstytucji kolejność źródeł dochodów samorządowych nie jest przypadkowa, lecz stanowi osobliwy wzorzec przy wyznaczaniu właściwych proporcji między poszczególnymi kategoriami dochodów¹⁵. Konsekwentnie więc podstawowym źródłem finansowania aktywności samorządów winny być ich dochody własne, kolejno zaś subwencje ogólne, a jedynie uzupełniająco dotacje celowe. Nawiązując przy tym do idei samodzielności samorządu, przyjęć należy, iż sygnalizowana kolejność grupuje źródła dochodów samorządów od najbardziej rozwijających do najbardziej ograniczających stopień ich samodzielności. Wszak dochody własne, których trzonem pozostawać powinny podatki i opłaty lokalne, pozostawiają jednostkom najszerszą sferę swobody decyzyjnej, natomiast dotacje celowe – w związku z ich związaniem z konkretnym, z góry określonym celem – sferę tę zakreślają najwężej, poddając zarazem ich wydatkowanie ścisłej kontroli ze strony donatora¹⁶. Pamiętając przy tym o wyeliminowaniu przez Konstytucję administracyjnych metod ingerencji państwa w działalność jednostki samorządu, to właśnie celowe instrumenty finansowe stają się jedynymi metodami skutecznego wpływu państwa na kształtowanie polityki gminy¹⁷. Opisywanej zasady

¹² Por. W. Miemiec, op. cit., s. 12.

¹³ Zob. M. Stec, A. Krzywoń, op. cit., s. 81–82.

¹⁴ Zob. wyrok TK 16.03.1999 K 35/98 OTK 1999/3/37.

¹⁵ Zob. Z. Ofiarski, M. Ofiarska, *Kryteria oraz formy podziału dotacji i subwencji dla jednostek samorządu terytorialnego*, „Finanse Komunalne” 2014, nr 1–2, s. 53.

¹⁶ Zob. J. Zawora, op. cit., s. 24.

¹⁷ Zob. J. Jagoda, *Granice samodzielności finansowej jednostek samorządu terytorialnego*, „Finanse Komunalne” 2014, nr 1–2, s. 19.

nie powinno się jednak interpretować jako dążenia do samofinansowania jednostek samorządu. Zakłada ona bowiem współistnienie każdego z wymienionych źródeł dochodu, a zarazem określa ich właściwe proporcje. W istocie wydaje się więc ona normą nakazującą – z jednej strony – zapewnienie jednostkom samorządu zróżnicowanych źródeł dochodu, a – z drugiej – nakazującą dążenie do tego, by subwencje ogólne i dotacje celowe nie dominowały nad dochodami własnymi¹⁸. Taka jej interpretacja koresponduje przy tym z orzecznictwem Trybunału Konstytucyjnego, który zakłada realizację zadań własnych jednostek samorządu na własny rachunek i z własnych dochodów¹⁹.

Kolejną dyrektywą odczytywaną z perspektywy Konstytucji może być zasada przewagi dochodów publicznoprawnych nad dochodami prywatnoprawnymi. Niekiedy podnosi się bowiem, iż tylko „[...] w stosunku do dochodów publicznych państwo ma obowiązek zagwarantować taki ich poziom, aby umożliwiał samorządowi finansowanie jego zadań”²⁰. Stąd też skoro normy Konstytucji wyrażają tego typu gwarancję, to zarazem muszą zakładać swoisty prymat dochodów o publicznoprawnym charakterze w budżecie każdej jednostki samorządu. Inną dyrektywą kształtowania stanu finansów samorządowych jest zasada wyłączności ustawy, która obliguje, by poziom dochodów samorządu mógł być możliwy do ustalenia już na poziomie regulacji ustawowej²¹. I choć dyrektywy te również pełnią funkcję gwarancyjną, to jednak wydają się one nieprzydatne przy analizie danych liczbowych dotyczących budżetów samorządów gminnych. Dlatego też zostaną one pominięte w dalszych rozważaniach.

3

Traktując scharakteryzowane dyrektywy jako punkt wyjścia dalszych analiz, poniżej przedstawione zostaną dane dotyczące budżetów samorządów gminnych w latach 2014–2023. Opracowano je na podstawie – publicznie dostępnych – rządowych informacji o wykonaniu budżetów jednostek samorządu terytorialnego z lat 2014–2023 oraz przygotowanej przez Krajową Radę Regionalnych Izb Obrachunkowych analizy *500 plus w samorządach – strona dochodowa finansów*. Zaznaczyć przy tym należy, iż tabela

¹⁸ Zob. E. Jurkowska-Zeidler, *Charakter prawny dotacji celowej na zadania zlecone z zakresu administracji rządowej w świetle orzecznictwa*, „Gdańskie Studia Prawnicze” 2015, t. 34, s. 294–295.

¹⁹ Orzeczenie 21.02.1995 TK U 2/94 OTK 1995/1/4.

²⁰ Zob. W. Miemieć, op. cit., s. 9.

²¹ Zob. J. Jagoda, op. cit., s. 16.

1a i 1b obrazuje dane w wartościach nominalnych, natomiast tabela 2b i 2b – tożsame dane w wartościach rzeczywistych, tj. przy uwzględnieniu skumulowanego stopnia inflacji od 2014 r. Wszelkie dane liczbowe odnoszą się do tysięcy złotych polskich. Refleksja nad przedstawionymi danymi skłania przy tym do sformułowania kilku ciekawych wniosków.

Tabela 1a

	2023	2022	2021	2020	2019
Dochody ogółem	170 256 588	171 813 486	163 483 715	149 090 470	135 161 525
Dochody własne	78 200 396	79 358 222	69 231 325	66 617 629	58 484 106
Dochody z PIT	21 655 562	30 140 174	25 885 024	22 980 319	23 225 486
Dotacje ogółem	45 003 357	57 552 659	53 360 405	51 861 105	46 257 354
Dotacje celowe	40 188 900	51 838 075	48 890 665	45 932 603	39 725 300
Dotacje na zad. z adm. rządowej	15 074 863	26 725 203	40 467 512	41.265 619	34 715 916
Dotacja celowa na 500+	0	0	b.d.	b.d.	21 910 362
Subwencja ogólna	47 052 936	34 902 604zł	40 891 864	31 611 736	30 420 066
Subwencja oświatowa	28 158 313	24 928 790	23 329 374	22 162 280	21 852 128
Wydatki	180 989 005	175 500 612	152 788 989	143 716 562	135 316 857
Wynik ogólny	-10 732 417	-3 687 126	10 694 726	5 373 908	-155 332

Tabela 1b

	2018	2017	2016	2015	2014
Dochody ogółem	121 425 597	111 189 285	101 793 481	87 667 235	84 548 982
Dochody własne	52 530 327	48 076 250	45 134 629	43 573 324	41 170 723
Dochody z PIT	20 873 384	18 296 709	16 616 164	15 288 702	13 982 705
Dotacje ogółem	40 535 999	36 041 938	30 298 948	18 674 537	18 239 433

Tabela 1b (cd.)

	2018	2017	2016	2015	2014
Dotacje celowe	34 918 993	34 012 324	29 090 168	14 877 865	14 443 031
Dotacje na zad. z adm. rządowej	29 113 294	28 923 507	23 890 302	9 499 637	9 288 786
Dotacja celowa na 500+	16 696 699	17 493 866,90	13 037 379,80	0	0
Subwencja ogólna	28 359 271	27 071 097	26 361 254	25 419 374	24 598 826
Subwencja oświatowa	20 504 634	19 806 490	19 603 601	18 993 665	b.d.
Wydatki	127 132 774	111 984 447	98 175 077	85 944 374	85 070 145
Wynik ogólny	-5 707 177	-795 162	3 618 404	1 722 861	-521 163

Tabela 2a

	2023	2022	2021	2020	2019
Dochody ogółem	94 271 072,8	120 561 523	141 429 762	137 193 050	129 173 869
Dochody własne	43299 559,3	55 685 664,4	59 892 019,3	61 301 542,2	55 893 260,1
Dochody z PIT	11 990 684,7	21 149 360,1	22 393 134,3	21 146 489,5	22 196 597
Dotacje ogółem	24 918 358,8	40 384 700,8	46 162 086,4	47 722 588,8	44 208 153,2
Dotacje celowe	22 252 593,9	36 374 777,2	42 295 314,3	42 267 181,3	37 965 469,2
Dotacje na zad. z adm. rządowej	8 346 951,64	18 753 074,9	35 008 444,6	37 972 622,6	33 178 000,9
Dotacja celowa na 500+	0	0	b.d.	b.d.	20 939 733,3
Subwencja ogólna	26 053 210,7	24 491 157,2	35 375 551,5	29 089 119,5	29 072 457,1
Subwencja oświatowa	15 591 257,9	17 492 531,9	20 182 241,4	20 393 730,1	20 884 078,7
Wydatki	100 213 612	123 148 779	132 177 754	132 247 980	129 322 320
Wynik ogólny	-5942539,3	-2587256,3	9252007,46	4945070,14	-148450,79

Tabela 2b

	2018	2017	2016	2015	2014
Dochody ogółem	118 899 945	110 655 576	103 310 204	88 456 240,1	84 548 982
Dochody własne	51 437 696,2	47 845 484	45 807 135	43 965 483,9	41 170 723
Dochody z PIT	20 439 217,6	18 208 884,8	16 863 744,8	15 426 300,3	13 982 705
Dotacje ogółem	39 692 850,2	35 868 936,7	30 750 402,3	18 842 607,8	18 239 433
Dotacje celowe	34 192 677,9	33 849 064,8	29 523 611,5	15 011 765,8	14 443 031
Dotacje na zad. z adm. rządowej	28 507 737,5	28 784 674,2	24 246 267,5	9 585 133,73	9 288 786
Dotacja celowa na 500+	16 349 408	17 409 896,3	13 231 636,8	0	0
Subwencja ogólna	27 769 398,2	26 941 155,7	26 754 036,7	25 648 148,4	24 598 826
Subwencja oświatowa	20 078 137,6	19 711 418,8	19 895 694,7	19 164 608	
Wydatki	124 488 412	111 446 922	99 637 885,6	86 717 873,4	85 070 145
Wynik ogólny	-5 588 467,7	-791 345,22	3 672 318,22	1 738 366,75	-521 163

Po pierwsze, zauważyć należy, iż choć wartość nominalna budżetów samorządów gminnych rośnie skokowo, to jednak porównanie tych wartości przy uwzględnieniu poziomu skumulowanej inflacji od 2014 r. uwypukla, iż wzrost ten jest niewielki, a niekiedy nawet nie występuje. Fakt ten może zastanawiać zwłaszcza wówczas, gdy uwzględnimy istniejący wzrost dochodów budżetu państwa. Przykładowo bowiem, jak wynika ze sprawozdania z wykonania budżetu za rok 2023, dochody centralne wzrosły o blisko 13%, co nie znalazło stosownego odzwierciedlenia w dochodach samorządu gminnego.

Po drugie, zastanawiać musi, czy udział gmin w dochodach publicznych spełnia wymóg adekwatności. Zarówno wartości nominalne, jak i rzeczywistone obrazują bowiem ich trudności w osiągnięciu dodatniego wyniku finansowego, co skłaniać może do tezy o nierównowadze powierzonych gminom zadań oraz przypisanych im dochodów.

Po trzecie, niepokojącym wydaje się znaczny udział subwencji i dotacji celowych w dochodach samorządu gminnego. Ich łączna kwota przekracza wysokość dochodów własnych, co może stopniowo uzależniać gminy od przepływów ze źródeł centralnych. Stopień tej zależności uwypukla się jeszcze bardziej przy uwzględnieniu kontrowersji związanych z zaliczaniem udziału w podatkach centralnych do dochodów własnych gmin. Wszak mimo iż są to źródła cechujące się samodzielnością wydatkową, to jednak ich wysokość jest ściśle uzależniona tylko od polityki podatkowej prowadzonej przez administrację rządową. Tym samym, zdaniem wielu, ich wysokość sztucznie zawyża wartość dochodów własnych gmin²². W tym świetle wątpliwości budzić może zatem przestrzeganie zasady prymatu dochodów własnych zwłaszcza wówczas, gdy zauważymy, że ich urealniona wysokość od 2021 r. systematycznie spada.

Po czwarte, podnieść również należy alarmujący wzrost udziału dotacji celowych w dochodach gminy. I choć tłumaczyć go można realizacją przez gminy w latach 2016–2023 programu 500+, to jednak w świetle dominującego stanowiska doktryny dotacje celowe zawsze winny mieć charakter uzupełniający wobec dochodów własnych i subwencji ogólnych²³. Niebezpieczny wzrost ich wysokości stwarza bowiem ryzyko normalizacji odstępstw od konstytucyjnych proporcji dochodów samorządowych, co podważać może jej gwarancyjny charakter.

BIBLIOGRAFIA

- Jagoda J., *Granice samodzielności finansowej jednostek samorządu terytorialnego*, „Finanse Komunalne” 2014, nr 1–2.
- Jurkowska-Zeidler E., *Charakter prawny dotacji celowej na zadania zlecone z zakresu administracji rządowej w świetle orzecznictwa*, „Gdańskie Studia Prawnicze” 2015, t. 34.
- Kornberger-Sokołowska E., *Finanse publiczne w Konstytucji*, „Państwo i Prawo” 2022, nr 10.
- Miemiec W., *Finanse samorządu terytorialnego w nowej Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej*, „Finanse Komunalne” 1997, nr 5.
- Ofiarski Z., *Standard z art. 9 ust. 3 Europejskiej Karty Samorządu Lokalnego jako wzorzec kontroli na przykładzie wybranych orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego*, [w:] *Europejska Karta Samorządu Lokalnego a prawo samorządu terytorialnego*, red. M. Ofiarska, Szczecin 2015.

²² Zob. T. Urszynek, op. cit., s. 8.

²³ Zob. E. Jurkowska-Zeidler, op. cit., s. 299.

- Pijewski M., *Zapewnienie jednostkom samorządu terytorialnego dochodów pozwalających na realizację przypisanych im zadań publicznych w świetle orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego*, „Samorząd Terytorialny” 2018, nr 4.
- Ofiarski Z., Ofiarska M., *Kryteria oraz formy podziału dotacji i subwencji dla jednostek samorządu terytorialnego*, „Finanse Komunalne” 2014, nr 1–2.
- Stec M., Krzywoń A., *Zasada adekwatności finansowania samorządu terytorialnego w świetle orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego*, [w:] *Samorząd – finanse – nadzór i kontrola*, red. R.P. Krawczyk, M. Stec, Warszawa 2013.
- Urszynek T., *Samodzielność finansowa jednostek samorządu terytorialnego. Polska na tle wybranych krajów Unii Europejskiej*, „Finanse Komunalne” 2015, nr 15.
- Zaleśny J., *Samodzielność finansowa gminy – założenia i rezultaty*, „Przegląd Prawa Konstytucyjnego” 2015, nr 5.
- Zawora J., *Samodzielność finansowa gmin w świetle uwarunkowań prawnych i samorządowych wydatków inwestycyjnych*, „Finanse Komunalne” 2014, nr 10.

PUBLIC FINANCES OF LOCAL MUNICIPALITIES – CONSTITUTIONAL ASSUMPTIONS AND PRACTICE

ABSTRACT

The main aim of this paper is to analyze the data contained in government information on the implementation of the budget of local government units from 2014-2023 from the perspective of the constitutional directives of their financing. The considerations conducted in this area constitute an attempt to answer the question about the constitutional assumptions of financing local government in systemic practice. Considering the above-mentioned aim of this work, it consists of two parts. The first one describes the basic principles of funding local governments in the light of the Constitution. The second one is a commentary on the collected numerical data from the perspective of the constitutional principles characterized earlier.

Keywords: financing of municipalities, financial independence.